

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 11 maj 1909, kl. 3.30 e. m.

Utlåtande, angående Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarne gjorda framställningar om anslag för beredande af extra lönetillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjante m. m.

(S. A.)

I den af Kungl. Maj:t till Riksdagen den 14 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t föreslagit, att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 12 i samma månad angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante å extra stat för år 1910 måtte anvisas såsom förslagsanslag

under andra hufvudtiteln (punkt 26)	kronor 120,000: —
» tredje » (» 19)	» 11,000: —
» fjärde » (» 34)	» 8,110: —
» femte » (» 31)	» 15,000: —
» sjätte » (» 61)	» 180,000: —
» sjunde » (» 44)	» 98,000: —
» åttonde » (» 178)	» 60,000: —
» nionde » (» 79)	» 20,000: —

Till åberopade statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari innevarande år har statsrådet och chefen för finansdepartementet anfört följande:

»Sedan Kungl. Maj:t i den till nästlidet års Riksdag aflåtna nämnda propositionen angående statsverkets tillstånd och behof äskat beviljande af extra lönetillägg för år 1908 enligt vissa angifna grunder åt en del tjänstemän och betjante, annälde Riksdagen i skrifvelse den 1 juni samma år, att, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarne föreslagit

i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, Riksdagen under nämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1909 anvisat särskilda förslagsanslag till följande belopp nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	130,000: —
» tredje »	»	11,500: —
» fjärde »	»	9,000: —
» femte »	»	22,200: —
» sjätte »	»	440,000: —
» sjunde »	»	119,000: —
» åttonde »	»	90,000: —
» nionde »	»	115,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skulle gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o) sägs,

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom härads höfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för år 1908 uppgå till högre belopp än 8,500 kronor;

b) de tjänstsinnehafvare, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1907 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 8,500 kronor;

c) de tjänstsinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar, däri iuberäknadt häradsskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtujuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Angående extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjante utfärdades den 17 juni 1908 nådig kungörelse.

Vid nästlidet års Riksdag blefvo löneförhållandena för en hel del kårer och stater ny- eller omreglerade för tiden från och med innevarande år. Så är förhållandet med, bland andra, länsstyrelserna, marinförvaltningen, kammarrätten, domänstyrelsen, landtbruksstyrelsen, landtmäteristyrelsen och förste landtmätarna samt skogsstaten, vidare större delen af tjänst innehafvarna vid universiteten och Karolinska institutet äfvensom slutligen fria konsternas akademi och musikaliska akademien m. fl. Jämväl för kammarkollegium har af nästlidet års Riksdag ny lönestat godkänts att under viss förutsättning träda i kraft under loppet af innevarande år.

Ännu kvarstår emellertid en stor mängd verk och myndigheter oreglerade.

Den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta lönereglerngskommittén har under nästlidet år eller tiden närmast därförut afgifvit betänkande och förslag till reglering af löneförhållandena m. m. vid de allmänna hofrätterna, justitiekanslersämbetet, mynt- och kontrollverken, kontroll- och justeringsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning samt stuteriöfverstyrelsen och stuteristaten; och hafva vederbörande ämbetsverk öfver kommitténs förslag afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden. För närvarande äro fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten jämte statens uppfostringsanstalt å Bona äfvensom läsveterinärernas aflöningsförhållanden föremål för kommitténs behandling; och torde kommittén där- efter närmast komma att öfvergå till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk.

Åtskilliga vid äldre lönestater kvarstående ämbetsverks organisa- tions- och löneförhållanden hafva därjämte under senare tiden gjorts till föremål för behandling af särskilda kommittéer eller eljest tillkallade sakkunniga för verkställande af utredning och förslag i berörda hän- seenden. Hit höra statsdepartementen, generalpoststyrelsen, medicinal- styrelsen, kommerskollegium, generaltullstyrelsen samt patent- och regi- streringsverket. Af dessa myndigheter har emellertid ännu endast generalpoststyrelsen slutbehandlats.

Dessutom hafva inom vederbörande departement utarbetats förslag till nya lönerogleringar för vissa ämbetsverk och myndigheter. Så är fallet exempelvis med riks- och landsarkiven, kungl. biblioteket, universitetsbiblioteken, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien m. fl.

I fråga om en del af nämnda verk och myndigheter, såsom justitiekanslersämbetet, generalpoststyrelsen, Sveriges geologiska under- sökning samt stuteriöfverstyrelsen och stuteristaten äfvensom nyss- nämnda till ecklesiastikdepartementet hörande verk och myndigheter, torde, enligt hvad vederbörande departementschefer tillkännagifvit, för- slag till ny löneroglering redan denna dag komma att Eders Kungl. Maj:t föreläggas. Vidkommande åter öfriga till andra departement än finansdepartementet hörande ämbetsverk, angående hvilka, på sätt nämnts, af lönerogleringskommittén utarbetade förslag föreligga, torde, enligt hvad mig blifvit af vederbörande departementschefer meddeladt, förslag till nya lönestater kunna inom en så pass nära framtid inför Eders Kungl. Maj:t framläggas, att framställningar i dessa ämnen kunna till detta års Riksdag aflåtas. Själf hyser jag ock förhoppning att kunna underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning frågan om reglering af organisations- och löneförhållandena vid mynt- och kontrollverken samt kontroll- och justeringsstyrelsen i så god tid, att äfven därutinnan förslag må kunna vid nu instundande riksmöte föreläggas Riksdagen.

Såsom af det sagda framgår, hafva visserligen under nästlidet år en hel del verk och stater, blaud dem flera mycket omfattande, undergått omreglering, hvarjämte, som nämnt, inom en nära framtid så torde kunna ske jämväl med åtskilliga andra. Icke dess mindre kvarstår emellertid, såsom jag redan förut framhållit, ännu en ganska stor mängd ämbetsverk och kårer vid de äldre lönestaterna. De förhållanden, som föranledde beviljande af extra lönetillägg för år 1908, göra sig därför fortfarande beträffande dessa verk och kårer gällande i fullt samma grad som nästlidet år. Att märka är ock, att, då de extra lönetilläggen bestämts att utgå för det löpande året, de verk eller kårer, som må komma att vid detta års Riksdag undergå reglering, icke komma i åtnjutande af de förbättrade löneförmåner, som må komma att tillerkännas dem, förr än med ingången af nästa år.

Med afseende å hvad jag sålunda anført, torde erforderliga anslag för beredande af extra lönetillägg äfven för innevarande år böra af Riksdagen äskas.

I fråga om de grunder, som af nästlidet års Riksdag fastställdes för utgåendet af extra lönetillägg, anser jag mig icke för närvarande böra föreslå någon mera genomgripande förändring. I ett par hänseenden synas mig dock jämkningar böra äga rum.

Under den diskussion, som vid behandlingen af Kungl. Maj:ts proposition angående de extra lönetilläggen vid nästlidet års Riksdag inom Andra Kamraren förekom med afseende å frågan om de grunder, hvilka för dessa lönetillägg borde fastställas, framhölls, bland annat, den oegentlighet, som vore förbunden därmed, att det extra lönetillägget — det där i allmänhet vore afsedt att tillkomma tjänst innehafvare, hvilkens inkomst af statstjänst under det löpande året eller under det nästföregående året taxerade inkomst af arbete icke öfverstege visst belopp — däremot icke tillfölle den, hvilkens inkomst af nämnda slag låge emellan nyssberörda inkomstmaximum och det belopp, hvartill detta, med tillägg af det extra lönetillägget, uppginge. Riktigheten af denna anmärkning synes mig icke heller kunna jäfvas. Enligt de fastställda grunderna för det extra lönetillägget är den befattningshafvare, hvilkens inkomst af statstjänst under det löpande året eller under det nästföregående året taxerade inkomst af arbete öfverskjuter 8,500 kronor, utesluten från det extra lönetillägget. Häraf blir en följd att den, hvilkens ifrågavarande inkomst på grund af ett tillfälligt förordnande å högre tjänst eller med föranledande af ett honom tilldeladt särskildt uppdrag eller annan dylik anledning stigit aldrig så litet öfver det fastställda maximum, 8,500 kronor, t. ex. till 8,600 kronor, går helt och hållet i mistning af lönetillägg, medan däremot den, hvilkens ifrågavarande inkomst stannar

vid 8,500 kronor, erhåller ett tillägg, som i bästa fall kan uppgå, för en tjänsteman i hufvudstaden till 1,000 kronor och för den, som har sin tjänstgöring förlagd till annan ort, till 8,000 kronor. Det obilliga i denna åtskillnad kan ju svårligen förnekas. Åtskilliga oegentligheter hafva ock på grund af ifrågavarande bestämmelse uppstått i praktiken. Berörda missförhållande synes emellertid kunna på ett enkelt sätt, utan rubbning i grunderna för de extra lönetilläggen i öfrigt afhjälpas medelst en sådan jämkning i de nästlidet år fastställda bestämmelserna beträffande dessa lönetillägg, att äfven befattningshafvare, hvilkas inkomster falla emellan det i sådant afseende bestämda maximum, 8,500 kronor, och 9,500 kronor, eller beträffande befattningshafvare, som hafva sin tjänstgöring förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor, må kunna komma i åtnjutande af extra lönetillägg, dock endast med ett belopp, som, sammanlagdt med nyssberörda inkomster, icke öfverstiger 9,500, respektive 9,300 kronor; och anser jag mig därför böra tillstyrka, att en sådan jämkning i berörda bestämmelser vidtages.

Jämväl i ett annat hänseende synes mig en ändring i dessa bestämmelser påkallad.

Från åtnjutande af extra lönetillägg äro enligt samma bestämmelser undantagna, utom de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst under löpande året uppgå till högre belopp än 8,500 kronor, bland andra äfven de tjänstinnehafvare, hvilkas inkomster af arbete, extra lönetillägg oberäknadt, af vederbörande taxeringsmyndigheter under nästföregående året uppskattats till högre belopp än 8,500 kronor. Denna bestämmelse, hvilken tillkommit i analogi med hvad förut i liknande hänseende varit stadgadt med afseende å de tidigare under en följd af år till en del tjänstemän och betjante utgående s. k. dyrtidstilläggen, torde hafva härrört af den uppfattningen, att en befattningshafvare, som varit i tillfälle att, sin statstjänst oaktadt, genom extra arbete förskaffa sig biinkomster till sådant belopp, att hans senaste året upp-taxerade inkomst öfverstigit det i allmänhet såsom villkor för dylikt lönetillägg fastställda inkomstmaximum, icke kunde anses vara i behof af eller eljest böra komma i åtnjutande af sådant tillägg till sin löneinkomst. För bibehållandet af berörda bestämmelse synas emellertid af anledning jag strax skall nämna, numera knappast tillräckliga skäl föreligga.

Så länge den tillfälliga löneförbättring, som i afvaktan å blifvande löneregleringar ansetts böra tillkomma vederbörande tjänstinnehafvare, utgick endast i form af dyrtidstillägg, hvilka närmast hade till syfte allenast att, med afseende å den inträdda betydande stegringen i lefnads-

kostnaderna inom landet, provisoriskt i någon mån afhjälpa de svårigheter, som särskildt de lägre aflönade statstjänarne iråkat, kunde visserligen en dylik bestämmelse hafva sitt berättigande. I viss mån kunde ock en sådan inskränkning, hvarom här är fråga, äga fog för sig, äfven efter det dyrtidstilläggen utbyttis mot extra lönetillägg. Visserligen afsågs med dessa senare icke allenast hvad nyss angafs såsom det närmaste syftet med dyrtidstilläggen, utan äfven att — på sätt ock i nästlidet års statsverksproposition utförligt utvecklades — sedan en del verk och stater undergått omreglering och därigenom fått sina lönevillkor i väsentlig mån förbättrade samt de grunder, som vid därefter blifvande löneregleringar kunde antagas komma att följas, sålunda blifvit af statsmakterna i princip fastslagna, utjämna den olikställighet i löneförmåner mellan de reglerade och de oreglerade verken, som eljest skulle efter de verkställda regleringarna inträda, i den mån en sådan utjämning genom provisoriska åtgärder låte sig med hänsyn till det för de reglerade verken antagna aflöningsystemet genomföras. Men då emellertid vid tiden för framläggandet af nämnda proposition ännu förelåg en viss åtskillnad mellan de reglerade och de oreglerade verken, särskildt med afseende å de beträffande de förstnämnda i samband med löneregleringarna utfärdade bestämmelser angående tjänstnehafvarnas dagliga tjänstgöringstid å tjänsterummet, ansåg jag mig då icke böra föreslå någon rubbning i ifrågavarande beträffande dyrtidstilläggen förut gällande inskränkande föreskrift. Sedan Eders Kungl. Maj:t, med hänsyn jämväl till de önskemål, som i sådant afseende inom Riksdagen framkommit, under nästlidne höst meddelat väsentligen skärpta bestämmelser i fråga om tjänstgöringstiden å tjänsterummet äfven i fråga om de oreglerade verken, samt med hänsyn till dessa bestämmelser — hvilka naturligen ock äro ägnade att utgöra ett synnerligen kraftigt korrektiv mot missbruk i afseende å möjligheten för vederbörande tjänstnehafvare att, där sådant eljest kunde tänkas förekomma, till men för statstjänsten åtaga sig andra, därför mer eller mindre främmande befattningar eller uppdrag — tjänstnehafvarna inom sistnämnda verk numera kunna anses i afseende å sina skyldigheter i och för statstjänsten så godt som helt och hållet likställda med sina yrkesbröder inom de reglerade verken. synas däremot — med hänsyn jämväl till den omständigheten, att taxeringen under nästlidet år afser 1907 års förhållanden och därför knappast bör utöfva inverkan å rätten till extra lönetillägg för nu innevarande år — billighet och rättvisa fordra, att den nu ifrågavarande inskränkingen med afseende å de extra lönetilläggen, hvilken äfven i andra afseenden leder till obilliga konsekvenser, utgår.

Utöfver hvad jag nu anfört finner jag icke anledning ifrågasätta någon annan ändring i sak i de beträffande de extra lönetilläggen nästlidet är bestämda grunder än den, som blir en följd af under år 1908 verkställda löneregleringar.

Efter framställning af chefen för civildepartementet torde det, innan jag går vidare, tillåtas mig att i detta sammanhang särskildt yttra mig beträffande en grupp af tjänst innehafvare, hvilka på grund af från och med innevarande år inträdda förändrade förhållanden kommit i en i viss mån förändrad ställning.

Vid 1908 års Riksdag omreglerades, som nämndt, löneförhållandena vid länsstyrelserna. Därvid förutsattes att landtränsmästartjänsterna skulle i mån af afgang indragas, hvarjämte de vid dessa befattningar kvarstående skulle fortfarande åläggas tjänstgöringsskyldighet å landskontoren. Med anledning häraf hafva nämnda tjänstebefattningar från och med innevarande år blifvit försatta på öfvergångsstat med enahanda löneförmåner som hittills; och hafva, i sammanhang med meddelande af bestämmelser om öfverflyttningen af länsstyrelsernas kassarörelse på riksbanken, föreskrifter meddelats beträffande ifrågavarande befattningshafvares tjänstgöringsskyldighet.

Med afseende härå och då de vid omförmälda tjänster kvarstående befattningshafvare komma att fortfarande i tjänsten tagas i anspråk i ungefärligen enahanda utsträckning som hittills, om ock delvis på grund af andra göromål än förut, har jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, lika med honom, ansett skäligt, att bemälda tjänstemän för innevarande, likasom för nästlidet, år, tillerkännas extra lönetillägg enligt samma grunder som vissa andra statens tjänstemän.

Vidare anhåller jag i detta sammanhang få uttala mig angående en annan grupp af tjänst innehafvare, hvilka däremot af särskild anledning hittills icke varit i åtnjutande af extra lönetillägg men synes böra tillerkännas en sådan förmån. Jag syftar härvid på skeppsmättningskontrollörerna.

Dessa tjänstemän, hvilka lyda omedelbart under generaltullstyrelsen och af hvilka för närvarande äro anställda, två i Stockholm — däraf den ene, som, utöfver de ifrågavarande tjänstemän i allmänhet ålagda skyldigheter, jämväl har till åliggande att tillhandagå generaltullstyrelsen

med beredning af de ärenden, som härflyta af bemälda styrelses öfverinseende öfver skeppsmätningen i riket, och därför benämnas skeppsmätningsofverkontrollör — samt en i en hvar af städerna Göteborg, Malmö och Sundsvall, åtnjuta aflönning i form af arfvode, hvilket i sammanhang med utfärdande af ny förordning angående mätning af handelsfartyg, genom nådigt bref den 15 maj 1874 bestämdes till 4,000 kronor för öfverkontrollören och till 3,500 kronor för kontrollörerna. Genom nådigt bref den 29 januari 1897 blef emellertid, uppå därom af generaltullstyrelsen gjord underdånig framställning, öfverkontrollörens arfvode höjdt till 4,500 kronor, hvaremot kontrollörernas arfvoden alltsedan förstnämnda år utgått med oförändrade belopp.

De till bemälda tjänstemän utgående arfvoden, likasom åtskilliga andra af skeppsmätningen föranledda kostnader, utgingo till en början från femte hufvudtitelns anslag »till lots- och fyrirättningen hörande personal». Sedan emellertid Kungl. Maj:t till 1876 års Riksdag gjort framställning om uppförande af ett särskildt auslag under sjunde hufvudtiteln å 27,000 kronor till aflönande af skeppsmätningsskontrollörer och till gäldande af öfriga omförmälda kostnader, uppfördes för ändamålet af Riksdagen under tullverkets omkostnadsstat ett förslagsanslag å nyssnämnda belopp, från hvilket anslag, som alltjämt kvarstår bland tullverkets utgiftsstater till oförändradt belopp, de ifrågakvarande tjänstemän tillkommande arfvoden fortfarande utgå.

Enär de arfvoden, som sålunda tillerkänts skeppsmätningsskontrollörerna, blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämda eller eljest fastställt enligt af Riksdagen uttryckligen godkända grunder, har generaltullstyrelsen icke ansett sig kunna till ifrågakvarande tjänstemän utbetala dyrtidstillägg eller extra lönetillägg, så länge dessa särskilda löneförmåner eljest ifrågakommit.

I särskilda underdåniga skrivelser den 9 december 1907 har nu generaltullstyrelsen på framställning af samtliga skeppsmätningsskontrollörerna, öfverkontrollören inbegripen, i underdånighet hemställt om förhöjning under vissa villkor af deras arfvoden, för öfverkontrollören till 6,000 kronor och för en hvar af kontrollörerna till 5,000 kronor.

Sedan ärendet återremitterats till generaltullstyrelsen för närmare utredning, har styrelsen i underdånig skrivelse den 16 mars 1908. efter samtliga skeppsmätningsskontrollörernas hörande, inkommit med den begärda utredningen.

Till stöd för ifrågakvarande framställning har af skeppsmätningsskontrollörerna hufvudsakligen åberopats, förutom den på senare tiden inträdda allmänna stegringen i lefnadskostnaderna inom landet, att antalet

fartyg, hvarmed kontrollörerna årligen hade befattning, år från år i hög grad ökats; att det öfvervägande antalet af de mätta fartygen, hvilka förr hufvudsakligen bestått af segelfartyg, numera utgjordes af ångfartyg, hvilkas mätande vore betydligt mera inveckladt och tidsödande än segelfartygens; att under de sista årtiondena ångfartygens storlek tilltagit och deras byggnadssätt blifvit mera inveckladt, hvilket vid mätningen orsakade stort besvär och tidsutdräkt; samt att i följd af alla dessa förhållanden skeppsmätningsskontrollörernas göromål såväl kvantitativt som kvalitativt ökats i sådan grad, att dem nu tillkommande arfvoden icke därför kunde anses utgöra skälig ersättning; hvarjämte äfven framhållits, bland annat, det oegentliga däri, att skeppsmätningsskontrollörerna vore för sitt arbete vida sämre ersatta än skeppsmätarna, oaktadt desse hade ett vida mindre omfattande arbete än kontrollörerna och af dem kontrollerades.

Af skeppsmätningssöfverkontrollören, hvilken tjänsteman, enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, är hufvudsakligen upptagen af förenämnda honom tillkommande åliggande såsom generaltullstyrelsens tekniska biträde i skeppsmätningssfrågor samt af att tillhandaga skeppsmätningstjänstemän och tullkamrar med upplysningar och råd i skeppsmätningssfrågor, har särskildt åberopats den tekniska och allmänna utbildning, som är för den af honom innehafda tjänstebefattningen nödvändig, äfvensom den omständighet, att i följd af den svenska lagstiftningens särställning å förevarande område och de särskilda öfverenskommelser, som med anledning häraf med främmande makter i fråga om skeppsmätningen måst träffas, tillämpningen af skeppsmätningssreglerna blifvit alltmera invecklad och af beskaftenhet att ställa allt större kraf särskildt på innehafvaren af skeppsmätningssöfverkontrollörens befattning.

För egen del har generaltullstyrelsen, med vitsordande däraf att en väsentlig ökning i skeppsmätningsskontrollörernas göromål under senare tider inträdt, särskildt framhållit, att, sedan ångfartyg på sista årtiondena i allt större omfattning undanträngt segelfartygen, mätningssförrättningar och granskningen af mätningssbevisen blifvit förenade med betydligt mera arbete än hvad fallet varit tidigare, då hufvudsakligen segelfartyg varit föremål för mätning, samt att det torde få anses obestriddigt, att, jämte fartygens ökade storlek och de tekniska framstegen i afseende å fartygs byggande och inredning, äfven de på senare tider utfärdade föreskrifter om afdrag för vissa rum m. m. gjort mätningarna och granskningsarbetena allt mera tidsödande och svåra samt framkallat behof för tullkamrarna och skeppsmätningstjänstemännen att oftare än förr varit nödigt för upplysningars erhållande vända sig till skeppsmätningssöfver-

kontrollören och skeppsmättningskontrollörerna, hvarjämte den mångfald öfverenskommelser, som ingåtts med främmande länder om ömsesidigt erkännande af nationella mättningshandlingar, jämväl kunde antagas i sistnämnda hänseende verka till ökade göromål för ifrågavarande befattningshafvare i samma mån som den internationella trafiken vuxit.

Kommerskollegium, hvars yttrande i ärendet infordrats, har jämväl tillstyrkt den af generaltullstyrelsen föreslagna löneförhöjningen.

Af den i nu omförmälda ärende förebragta utredning synes mig framgå, att en löneförbättring för ifrågavarande befattningshafvare är af förhållandena påkallad.

Enär emellertid för närvarande inom sjöförsvarsdepartementet pågå arbeten för revision af gällande skeppsmättningsförfattningar, synes det mig icke lämpligt att nu upptaga frågan om ett definitivt ordnande af skeppsmättningskontrollörernas aflöningsförhållanden, utan synes härmed böra tillsvidare anstå, till dess berörda författningsrevision vederbörligen afslutats. Däremot synes mig billigheten fordra, att ifrågavarande tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner tydligen icke numera stå i proportion till deras arbete och ansvar, oberoende häraf beredes en tillfällig löneförbättring. Och synes mig detta enklast och lämpligast ske på det sätt, att dem uttryckligen tillerkännes rätt till extra lönetillägg enligt enahanda grunder, som, på sätt föreslagits, skulle gälla beträffande vissa andra statens tjänstemän.

Slutligen anhåller jag att i detta sammanhang få redogöra för en af telegrafstyrelsen gjord underdånig framställning angående beredande af extra lönetillägg åt vissa å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemän.

I en till civildepartementet inkommen, sedermera till finansdepartementet öfverlämnad underdånig skrifvelse af den 28 sistlidne november har telegrafstyrelsen i sådant afseende anfört, att å styrelsens öfvergångsstat kvarstode en tjänsteman af andra samt fem tjänstemän af första lönegraden, hvilka alla till följd af styrelsens förändrade organisation icke kunnat beredas plats å den nya staten.

Dessutom kvarstode å verkets öfvergångsstat i öfrigt, vid linjedistriktet fyra bokhållare, af hvilka tre uppbyure en årlig aflöning af 2,500 kronor hvar och den tredje af 2,200 kronor, samt vid trafikdistriktet och stationerna två kommissarier af tredje klassen och två

kontrollörer, af hvilka de två förstnämnda åtnjöte en aflöning, den ene af 3,600 kronor och den andre af 3,200 kronor om året, samt de två öfriga respektive 4,000 kronor och 3,200 kronor för år räknadt.

Hvad beträffade förbemälda, å styrelsens öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, syntes — anför styrelsen vidare — dessa, hvilka redan för år 1908 tillerkänts extra lönetillägg enligt samma grunder som vissa öfriga tjänstemän inom de centrala ämbetsverken, böra jämväl för nu innevarande år komma i åtnjutande af sådan förmån.

Vidkommande öfriga omförmälda å öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, hade dessa visserligen fått sina aflöningsförmåner reglerade vid 1902 års Riksdag, men de aflöningar, som därvid tillerkänts dem, vore väsentligt lägre än de, som genom 1907 års Riksdags beslut beträffande aflöningarna till tjänstemän vid telegrafverket pröfvats skäliga. Då dessa tjänstemäns arbetskraft toges lika mycket i anspråk som deras å den nya staten öfverförda kamraters, samt då de utan egen förskyllan nödgats kvarstå å öfvergångsstaten, kunde det icke vara annat än rättvist och billigt, att äfven nu ifrågavarande tjänstemän erhöle ett extra lönetillägg, som i någon mån kunde utjämna skillnaden mellan aflöningarna till dem och till deras jämnställda kamrater å den nya staten. I det kommittébetänkande, hvilket legat till grund för Kungl. Maj:ts och Riksdagens under år 1907 fattade beslut rörande regleringen af lönerna för telegrafverkets tjänstemän, hade också framhållits, att förmånen af dyrtidstillägg rättvisligen borde tillkomma de å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemännen.

Nu anförda synpunkter gällde äfven en å öfvergångsstaten kvarstående linjeingenjör vid fjärde linjedistriktet, hvilken visserligen kunnat beredas plats å den nya staten, men hilkens öfvergång till denna stat skulle för honom medfört så stor ekonomisk förlust, att han på grund däraf ansett sig nödgad att kvarstå å den gamla staten. Förhållandet mellan denne tjänstemäns lefnads- och tjänstår vore nämligen sådant, att han, om han öfvergått på ny stat, skulle icke blott nödgats afgå ur telegrafverkets tjänst nio år tidigare än om han kvarstode å den gamla staten, hvilket under dessa nio år skulle för honom medfört en minskad inkomst af omkring 2,600 kronor för år, utan äfven vid detta tidigare afskedstagande fått åtnöjas med en pension till belopp af ungefär 1,370 kronor, eller väsentligt mindre än hälften af den pension, 3,000 kronor, hvartill han enligt äldre stat vore berättigad.

En del af nu ifrågavarande tjänstemän hade också — förmäler styrelsen vidare — i en af centralstyrelsen för svenska telegraftjänstemännens förening till telegrafstyrelsen öfverlämnad skrift gjort fram-

ställning därom, att styrelsen måtte söka åt dem utverka rätt till extra lönetillägg ej mindre för år 1908 än äfven för år 1909.

Med åberopande af hvad sålunda anförts, har telegrafstyrelsen, under förutsättning att äfven under år 1909 ett extra lönetillägg komme att beredas vissa af statens tjänstemän och betjante, i underdånighet hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos instundande Riksdag göra framställning därom, att de å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, som till följd af verkets omorganisation icke kunnat beredas plats å den från och med år 1908 tillämpade staten för telegrafverket, däribland inberäknad förenämnde linjeingenjör vid fjärde linjedistriktet, måtte för år 1909 tillerkännas extra lönetillägg att i öfrigt utgå enligt de grunder, som kunde blifva bestämda rörande sådant tillägg åt en del andra statens tjänstemän.

Beträffande till en början förenämnda å telegrafstyrelsens öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, torde få anses gifvet, att dessa, hvilka fortfarande hafva ungefärligen enahanda tjänstgöring som före styrelsens år 1907 verkställda omreglering och hvilkas löneförhållanden icke efter år 1900 reglerats, redan enligt de i allmänhet af mig tillstyrkta grunder för det extra lönetillägget blifvit därtill berättigade. Sådant lönetillägg har ock, som nämndt, till dem utgått för år 1908.

Hvad angår öfriga ifrågavarande tjänstemän, skulle, då telegrafverket i öfrigt år 1902 undergått omreglering, beviljande af extra lönetillägg åt dem innebära en afvikelse från de under nästlidet år tillämpade och i öfverensstämmelse därmed äfven för innevarande år tilltänkta grunder för utgående af nämnda lönetillägg. Äfven om emellertid denna omständighet, vid det förhållande att verket under år 1907 ånyo varit föremål för omreglering, icke i och för sig behöfde utgöra något afgörande hinder för ett medgifvande i omförmäldt syfte, har det vid närmare undersökning visat sig, att åtminstone ett par af ifrågavarande tjänstemän skulle, därest framställningen i fråga vunne bifall, för innevarande år erhålla högre aflöning, än ifall de blifvit öfverflyttade å nya staten i tjänstebefattningar, som eventuellt skulle stått dem till buds, under förutsättning att ett större antal sådana befattningar därstädes blifvit uppfördt. Med afseende härå och då rent personliga undantag från de i allmänhet antagna grunderna för de extra lönetilläggen icke lämpligen böra ifrågakomma, helst måhända i dylikt fall åtskilliga andra framställningar i liknande syfte icke skulle uteblifva, har jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, icke ansett mig böra tillstyrka nu ifrågavarande framställning i sist omförmälda del.

De af 1908 års Riksdag för beredande af extra lönetillägg anvisade

anslag uppfördes såsom förslagsanslag å extra stat under vederbörande hufvudtitlar i 1909 års riksstat. På enahanda sätt torde de för de extra lönetilläggen för år 1909 erforderliga anslagen böra uppföras i riksstaten för år 1910, därvid förutsättes, att Eders Kungl. Maj:t, om anslagen beviljas, anbefaller statskontoret att under år 1909 utbetala beloppen.

De anslag, som af nästlidet års Riksdag för ifrågakvarande ändamål beviljades, kunna, enligt hvad mig blifvit i fråga om andra hufvudtitlar än den sjunde från vederbörande departement meddeladt, samtliga på grund af verkställda lönerogleringar eller eljest med ledning af kända förhållanden mer eller mindre sänkas.

Hvad till en början beträffar anslaget under andra hufvudtiteln, 130,000 kronor, har, med anledning hufvudsakligen af den tillfälliga löneförbättring, som för innevarande år tillerkänts de ordinarie och konstituerade revisionssekreterarne, detta anslag ansetts kunna sänkas från 130,000 kronor till 120,000 kronor. Anslagen under tredje och fjärde hufvudtitlarna, hvilka anslag i innevarande års riksstat uppförts, det förra med 11,500 kronor och det senare med 9,000 kronor, hafva för nästkommande år beräknats till respektive 11,000 och 8,110 kronor. De under femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna upptagna anslagen hafva alla, på grund af verkställda, mer eller mindre omfattande lönerogleringar, ansetts kunna minskas, det å femte hufvudtiteln, med föranledande hufvudsakligen af marinförvaltningens omreglering, från 22,200 kronor till 15,000 kronor, det å sjätte hufvudtiteln, i följd af lönerogleringen för länsstyrelserna och den fögderiförvaltningen beviljade tillfälliga löneförbättringen, från 440,000 kronor till 180,000 kronor, det å sjunde hufvudtiteln, hufvudsakligen på grund af kammarrättens löneroglering, från 119,000 kronor till 98,000 kronor, det å åttonde hufvudtiteln i anledning af de för flertalet tjänsteinnehafvare vid universiteten och karolinska institutet äfvensom för vissa andra institutioner verkställda lönerogleringar, från 90,000 kronor till 60,000 kronor, samt slutligen det å nionde hufvudtiteln, i följd af lönerogleringarna för skogsstaten äfvensom för domänstyrelsen, landtbruksstyrelsen, landtmäteristyrelsen och förste landtmätarna m. fl., från 115,000 kronor till 20,000 kronor.

De erforderliga anslagen hafva således nu beräknats till följande belopp:

under andra hufvudtiteln till	kronor	120,000: —
„ tredje „ „	„	11,000: —
„ fjärde „ „	„	8,110: —
	transport kronor	139,110: —

			transport kronor	139,110: —
under femte hufvudtiteln till	»	15,000: —	
» sjätte	»	»	180,000: —	
» sjunde	»	»	98,000: —	
» åttonde	»	»	60,000: —	
» nionde	»	»	20,000: —	

eller sålunda tillsammans till kronor 512,110: —

hvilket, då anslagen till enahanda ändamål för nästlidet är uppgingo till sammanlagdt 936,700 kronor, i det hela innefattar en minskning af 424,590 kronor.

Enligt hvad jag förut anfört, skulle de grunder, efter hvilka de extra lönetilläggen för år 1909 borde utgå, blifva följande:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej nedan annorlunda stadgas, till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 9,500 kronor, eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor; skolande, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 9,500 kronor, eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 9,300 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänst innehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 eller 1908 årens Riksdagar ny- eller om-

reglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår ur statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i näst föregående moment sägs, bestämd att minst uppgå utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:
lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med hvad under år 1908 ägt rum anser utskottet att jämväl innevarande år extra lönetillägg böra beviljas vissa statens tjänstemän och betjante. Hufvudsakligen på grund af de under nästlidet år beslutade lönerregleringar har Kungl. Maj:t emellertid kunnat föreslå en betydande minskning i de af 1908 års Riksdag för nu ifrågakvarande ändamål under de olika hufvudtitlarne beviljade förlagsanslag, så att dessa, som år 1908 uppförts till sammanlagdt 936,700 kronor, enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag uppgå till ett belopp af tillsammans 512,110 kronor.

Uti de af 1908 års Riksdag för de extra lönetilläggens utgående fastställda grunder har Kungl. Maj:t föreslagit ändringar allenast i två hänseenden, båda åsyftande en ökning af antalet tjänstinnehafvare, som

skola komma i åtnjutande af extra lönetillägg. De af Kungl. Maj:t föreslagna jämkningar i förut gällande bestämmelser innefatta nämligen dels att dylikt lönetillägg skall tillkomma jämväl befattningshafvare, hvilkas inkomster af statstjänst falla emellan 8,500 kronor och 9,500 kronor eller beträffande befattningshafvare, som hafva sin tjänstgöring förlagd till annan ort än Stockholm 9,300 kronor, dock endast med ett belopp, som sammanlagdt med nyssberörda inkomster icke öfverstiger 9,500 resp. 9,300 kronor, dels ock att den inskränkande föreskriften, hvarigenom från åtnjutande af extra lönetillägg uteslutits de tjänstnehafvare, hvilkas inkomster af arbete, extra lönetillägg oberäknadt, af vederbörande taxeringsmyndigheter under nästföregående året uppskattats till högre belopp än 8,500 kronor, skall helt och hållet utgå.

På de af departementschefen anförda skälen har utskottet ansett sig böra förorda bifall till hvad Kungl. Maj:t i förstnämnda hänseende föreslagit, så mycket hellre som här af förorsakad anslagsökning torde vara ringa med hänsyn till fåtaligheten af den grupp tjänstnehafvare, som genom kungl. Maj:ts förslag komme att på ett med rättvisa och billighet öfverensstämmande sätt tillgodoses. Däremot håller utskottet före, att en sådan inskränkning med afseende å de extra lönetilläggen, som Kungl. Maj:t velat borttaga, fortfarande äger sitt berättigande. Ehuru, såsom departementschefen framhållit, väsentligen skärpta bestämmelser i fråga om tjänstgöringstiden å tjänsterummet blifvit meddelade äfven beträffande de oreglerade verken, så torde dock fortfarande i andra afseenden förefinnas en sådan skillnad mellan de reglerade och de oreglerade verken, att enligt utskottets mening en inskränkning af ifrågavarande art bör bibehållas. Med hänsyn till den af utskottet härofvän förordade jämkningen i en annan förut gällande bestämmelse rörande grunderna för de extra lönetilläggens utgående, anser utskottet likväl erforderligt, att nämnda inskränkande föreskrift jänkas i motsvarande riktning, så att genom densamma från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas allenast de tjänstnehafvare, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, år 1908 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 9,500 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor, skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som motsvarar skillnaden mellan 9,500 resp. 9,300 kronor å ena samt förenämnda inkomsters belopp å andra sidan.

I fråga om storleken af de extra lönetilläggen har utskottet hyst den uppfattningen, att ifrågavarande lönetillägg böra bestämmas så, att tjänstnehafvare, beträffande hvilkas löneförhöjningar förslag framlagts för 1909 års Riksdag till ny- eller omreglering efter andra grunder än dem,

som blifvit följda vid de äldre staternas fastställande, icke i något fall må åtnjuta det extra lönetillägg, hvarom här är fråga, till högre belopp än att lönetillägget jämte öfriga tjänst innehafvare tillkommande löneförmåner af det slag, hvarå lönetillägget skall beräknas, motsvara de enligt den föreslagna nya lönestaten honom tillkommande löneförmåner af enahanda slag, efter afdrag af det bidrag till kostnaden för tjänstemännens pensionering af statsmedel, som enligt gällande föreskrifter på grund af omregleringen må åligga honom att vidkännas.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle lönetillägg beräknas å härads-skrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar. Men då tjänstemännen inom fogderiförvaltningen af 1908 års Riksdag beviljats tillfällig löneförbättring för innevarande år, torde icke något ytterligare lönetillägg böra för år 1909 utgå till dessa tjänstemän. Med hänsyn till att anslaget till extra lönetillägg torde böra utgå såsom förslagsanslag å extra stat och då i allt fall den ändring, utskottet föreslagit i bestämmelserna för åtnjutande af extra lönetillägg, torde inverka högst obetydligt på anslagssumman, har utskottet icke ansett nödvändigt verkställa exakt beräkning af de belopp, som kunna varda för ifrågavarande ändamål erforderliga. Och får utskottet därför tillstyrka bifall till af Kungl. Maj:t begärdt anslag.

Då utskottet i öfrigt ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1910 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	120,000: —
» tredje	»	11,000: —
» fjärde	»	8,110: —
» femte	»	15,000: —
» sjätte	»	180,000: —
» sjunde	»	98,000: —
» åttonde	»	60,000: —
» nionde	»	20,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår där ej sådant fall är för handen, som under 2:o sägs,

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 9,500 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor; skolande, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 9,500 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 9,300 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänstemän, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1908 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 9,500 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 9,300 kronor; skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 8,500 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 9,500 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 9,300 kronor, å ena, samt förenämnda inkomsters belopp, å andra sidan,

c) de tjänst innehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 eller 1908 årens Riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjänte, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Stockholm den 10 maj 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservation

af herrar *P. Olsson, D. Persson, J. Ström, E. A. Nilson* och *A. C. J. Christierson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»I likhet med — — — — helt och hållet utgå.

Ehuru de af Kungl. Maj:t föreslagna grunder för de extra lönetilläggens åtnjutande sålunda i allt väsentligt öfverensstämma med de af 1908 års Riksdag fastställda, har utskottet likväl hyst den uppfattningen, att berörda grunder med hänsyn till den finansiella ställningen för vinnande af besparing lämpligen böra jämkas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad nio ledamöter af Riksdagens Andra Kammare i en vid statsutskottets utlåtande n:o 12 under 1908 års riksdag afgifven reservation föreslagit. I fråga om beloppen af de extra lönetilläggen har utskottet emellertid ej velat föreslå annau ändring i förut gällande grunder än att lönetilläggen ej få öfverstiga 700 kronor samt, om befattningshafvare har sin tjänstgöring förlagd till annan ort än Stockholm, 500 kronor. Hvad angår antalet befattningshafvare, som böra komma i åtnjutande af extra lönetillägg, anser utskottet, i likhet med bemälda reservanter, välbetänkt att iakttaga en sådan begränsning, att tjänstemän, hvilkas inkomst af statstjänst öfverstiger 7,000 kronor, utslutas från förmånen af lönetillägg. Med hänsyn till hvad departementschefen anfört till stöd för den af Kungl. Maj:t föreslagna ändringen i förut gällande bestämmelse i detta hänseende håller utskottet likväl före, att billighet och rättvisa kräfva en jämkning af motsvarande innebörd i de af utskottet härutinnan nu förordade bestämmelserna. En dylik jämkning skulle föranleda, att lönetillägg tillkomme jämväl befattningshafvare, hvilkas inkomster af statstjänst falla emellan 7,000 och 7,700 kronor, eller beträffande befattningshafvare, som hafva sin tjänstgöring förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor, dock endast med ett belopp, som sammanlagdt med nyssberörda inkomster icke öfverstiger 7,700 resp. 7,500 kronor.

En sådan inskränking med afseende å de extra lönetilläggen, som Kungl. Maj:t velat borttaga, äger däremot enligt utskottets mening fortfarande sitt berättigande. Ehuru, såsom departementschefen framhållit, väsentligen skärpta bestämmelser i fråga om tjänstgöringstiden å tjänsterummet blifvit meddelade äfven beträffande de oreglerade verken,

så torde dock fortfarande i andra afseenden förefinnas en sådan skillnad mellan de reglerade och de oreglerade verken, att enligt utskottets mening inskränkning af ifrågavarande art bör bibehållas. Med hänsyn till den af utskottet här ofvan förordade jämkningen i en annan förut gällande bestämmelse rörande grunderna för de extra lönetilläggens utgående, anser utskottet likväl erforderligt, att nämnda inskränkande föreskrift jämkas i motsvarande riktning, så att genom densamma från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas allenast de tjänst innehafvare, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, år 1908 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor, skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som motsvarar skillnaden mellan 7,700 resp. 7,500 kronor å ena samt förenämnda inkomsters belopp å andra sidan.

Då tjänstemännen inom fögderiförvaltningen beviljats tillfällig löneförbättring för innevarande år af 1908 års Riksdag, torde vid fastställande af grunderna för extra lönetilläggs åtnjutande följdriktigt böra utslutas följande under mom. 6:o) i de af Kungl. Maj:t föreslagna grunder upptagna passus: »däri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar».

Med hänsyn till att anslaget till extra lönetillägg torde böra utgå såsom förslagsanslag å extra stat, har utskottet icke ansett nödvändigt verkställa exakt beräkning å de belopp, som för ifrågavarande ändamål kunna varda erforderliga, utan endast förslagsvis angifvit vissa belopp under hvarje hufvudtitel.

Då utskottet i öfrigt gillat de för åtnjutande af extra lönetillägg af Kungl. Maj:t föreslagna villkor, får utskottet på grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställa,

att Riksdagen må, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1910 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln kronor	80,000: —
» tredje » »	8,000: —
» fjärde » »	6,000: —
» femte » »	10,000: —
» sjätte » »	120,000: —
» sjunde » »	65,000: —
» åttonde » »	40,000: —
» nionde » »	15,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår där ej sådant fall är för banden, som under 2:o sägs,

till tjänsteman, hvilken tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 700 kronor, och

till tjänsteman, hvilken tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 500 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom härads höfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolan, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänst-

göring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänstemän, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1908 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda inkomsters belopp, å andra sidan,

c) de tjänstsinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 eller 1908 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.»

Det skulle här antecknas, att herrar *H. Andersson*, *K. Starbäck*, *F. Berg* och *A. Ekman* icke deltagit i förestående ärendes behandling inom utskottet.
